

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ У ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ



*Пасальська Н.Г.,
практичний психолог ЗЗСО №20*

*Знедолена природою дитина не повинна
знати, що у неї слабкий розум, слабкі сили.
Виховання такої дитини має бути
у сто разів ніжнішим, чуйнішим, дбайливішим.
В.О.Сухомлинський*

Інклюзивне навчання – це форма здобуття освіти дітьми з особливими освітніми потребами, що ґрунтується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права навчатися за місцем проживання. «Діти з особливими освітніми потребами» – поняття, яке широко охоплює всіх дітей, чії освітні потреби виходять за межі загальноприйнятої норми. Воно зокрема, стосується дітей з порушеннями психофізичного розвитку, дітей з інвалідністю, дітей із соціально вразливих груп та інших.

Поруч із здоровими дітьми живуть, ростуть, виховуються діти з вадами фізичного та розумового розвитку. Вони, як і всі громадяни нашої держави, мають право на здобуття якісної освіти.

Саме інклюзивна освіта забезпечує навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами разом з їх здоровими однолітками і має мету інтеграції та соціальної адаптації їх у суспільстві. Отже, реалізовується право кожної людини на освіту в доступній для неї формі.

Діти з порушеннями розвитку в наш час є найчисельнішою категорією, яка має у своєму розвитку відхилення від норми та найбільш складною категорією, для інтеграції у загальноосвітньому просторі. Це пов'язано з їхніми особливостями розвитку пізнавальної сфери в засвоєнні навчальних програм та своєрідністю формування емоційно-особистісної сфери, а отже - і своєрідною соціальною адаптацією.

Однією із форм психологічного супроводу дітей у школі є розвивальні заняття. Робота з корекції пізнавальної сфери молодшого школяра проводиться з метою вдосконалення психічних процесів, що забезпечують успішність навчальної діяльності. Розвивальні заняття спрямовані на розвиток недостатньо сформованої психічної діяльності дитини, які проводяться для дітей з низьким рівнем розвитку психічних процесів відповідно до діагностування. Заняття проводяться в ігровій формі та з ігровою мотивацією. Використовуються різноманітні ігри (сюжетно-рольові, дидактичні, з правилами), вправи, логічні завдання, задачі, ситуації для вирішення, візуалізації для побудови діалогу. Запропоновані завдання не є новими. Їх широко використовують на практиці, більшість з них апробовані в практичній роботі. Деякі з них є модифікаціями відомих психологічних методик та

стандартизованих тестів. Ці методики можуть служити для поглибленого вивчення та для корекції пізнавальних процесів дитини.

Основним у роботі з дітьми з ООП є розуміння, що для забезпечення їхньої соціальної адаптації та інтеграції в загальноосвітній простір оточуючі люди повинні з повагою прийняти дітей такими, якими вони є з усіма своїми особливостями, бути чутливими до їхніх потреб, делікатними під час взаємодії з ними.

Будь-який психологічний вплив, консультування, психологічна корекція, психологічний супровід або підтримка дітей із порушеннями вимагає обов'язкової участі всієї родини. Тільки за такого системного підходу можливі позитивні результати.

Слабкі діти не повинні знати, що вони слабкі. Ставлення до них повинно бути таким, як і до встигаючих учнів.

Узагальнюючи особливості роботи з учнями з ООП, необхідно зазначити, що вона вимагає:

- постійного вивчення учнів;
- формування в них уміння вчитися;
- зосередження уваги не на помилках, а на успіхах і перемогах, навіть незначних;
- залучення батьків до співпраці;
- створення доброзичливої атмосфери творчої співпраці між учителями й учнями.

На основі попереднього досвіду роботи практичного психолога у школі нами був виданий збірник з дітьми з ООП в умовах інклюзивного навчання «Збірник корекційних завдань для розвитку пізнавальних процесів у дітей з особливими освітніми потребами». У збірнику вміщені бланки з розвитку пізнавальної сфери дитини: пам'яті, мислення, уваги, уяви. Протягом 2020-2021 навчального року Збірник був апробований на корекційних заняттях з дітьми інклюзивної форми навчання корекційними педагогами Луцької ЗОШ № 20. На засіданні консультативно-педагогічної групи учасників супроводу дітей з особливими освітніми потребами обговорено результати впровадження вправ розміщених в збірнику, які показали позитивну динаміку у розвитку пізнавальних процесів у дітей з ООП.

Отже, система розвивальних завдань повинна бути спрямована в першу чергу на врахування особливостей розвитку дитини, при цьому слід опиратися на ті сторони пізнавальної діяльності, які в конкретної дитини розвинені найкраще. Однією з важливих умов успішного навчання дітей у школі є використання в навчальному процесі інтерактивних форм роботи, інноваційних технологій викладання, елементів передового педагогічного досвіду, ігрових ситуацій як засобу активізації мислення й пізнавальної діяльності дітей молодшого шкільного віку.